

dent Interitum devenire? Quis in tantis miseriis locus divinæ contemplationi relinquitur? Quomodo cor sursum haberi potest ad Dominum, tantis gravitatibus oppressum? O quam beatæ virgines, quarum sponsus ultra mori non potest, quarum filii, id est virtutes, semper vivunt, imo et ipsas ad vitam perducunt; quarum animus non ad diversa terrena descendit, posteriorum oblitus! Portant jam virgines beatæ in mente sua cœlum cum gaudiis, quantum hominis fas est, quod ipsas præterea est laurum. Jam vagantur per gaudia cœlestia, transeunt singulariter choros beatissimorum spirituum, singulorum chororum officia singularia spirituali mentis vivacitate perspicunt, et singularium virginum gaudia sibi a rege et a sponso præparata, libera mentis aviditate degustant, nulla filiorum terrenorum sollicitudine remorata.

CAPUT XXXI.

De tribus commodis future vite, quæ obtinentur virginibus.

108. Sequamur, et nos prosequamur in materia tractatu propositæ tria commoda future vite, Christi virginibus singulariter accessura. Beatissimus Joannes evangelista in Apocalypsi sua vidit duodecies duodena millia sanctorum citharædorum illibatæ virginitatis in corpore, viriditatis involatæ in corde, quod sequantur Agnum, sponsum virginum, quocunque ierit (*Apoc. xiv 4-4*). Ecce virginum præmium singulare, per quod quantum folium floris lili designatur; quia sequuntur Agnum quocunque ierit. Quo ire putamus hunc Agnum, quo nemo sequi eum vel audeat, vel valeat nisi vos? quo, inquam, putamus, eum ire? in quos saltus? in quæ prata? Illuc æstimo, ubi sunt vera gaudia, non gaudia hujus mundi vana, insana, mendacia, nec gaudia qualia in ipso regno Dei cæteris præstantur; sed a cæteris sorte distincta gaudia virginum Christi, de Christo, cum Christo, post Christum, per Christum, gaudia propria virginum Christi. Non sunt eadem non virginum, id est eorum qui non sunt virgines, quamvis tamen sint Christi. Nam sunt aliis gaudia alia; sed nullis talia. Sequuntur Agnum quocunque ierit quia Agni caro utique virgo est. Hoc enim in se retinuit cum esset in corpore, quod non abstulit Matri. Virgo enim ex Virgine conceptus est: et natus Virgo de Virgine, et post nativatem cum Virgine matre permansit Virgo, auctor et custos, et amator virginitatis ac remunerator largissimus Dominus Jesus Christus. Merito igitur eum sequuntur etiam in hac vita virginitate cordis et carnis, quocunque ierit. Quid est enim sequi, nisi imitari? quia *Christus passus est pro nobis, relinquens vobis exemplum*, sicut ait apostolus Petrus, *ut sequamini vestigia ejus* (*I Petr. ii. 21*). Hunc in eo quisque sequitur, in quo imitatur, in quo multum ad imitandum proponitur omnibus; virginitas autem carnis non omnibus. Non enim habent quid faciant, ut virgines sint. Sequantur itaque Agnum cæteri fideles, qui virgini-

tatem corporis amiserunt, non quocunque ierit; sed quocunque ipsi poterunt. Possunt autem in omnibus virtutibus, nisi cum in decore virginitatis inceditur. Quomodo enim post eum ibunt itinere virginali, qui hic amiserunt, quod nullo modo recipiunt? Vos ergo, o virgines ejus, ite post eum, quæ propter hoc quocunque ierit, sequimini eum, tenendo perseveranter quod vovistis, ardentem facite quod potestis, ne virginitatis bonum vobis pereat, cui semel perditæ, facere nihil potestis, ut redeat. O quanta cum admiratione, quanto cum gaudio videbit **172** vos cætera multitudo sanctorum, quæ Agnum ad hæc sequi non potest! Videbit, nec invidet: et collatando vobis, quod in se non habet, habebit in vobis. Agnus quippe ille, quem vos quocunque ierit, sequimini, nec eos deseret, qui eum non valent sequi quo vos potestis. Omnipotentem Agnum loquimur, qui vos præbit, et ab eis non abibit, cum erit Deus omnia in omnibus; et qui mius habebunt a vobis, non horrebunt: ubi enim nulla invidentia est, concors est differentia. Præsumite itaque, confidite, roboramini et permanete in eo quod vovistis, et reddite Domino Deo vestro vota perpetuæ continentiæ, non tantum propter ærumnas præsentis sæculi vitandas, sed multo magis propter futuri sæculi delicias singulares, quas nobis spiritualiter Agnus noster Christus transiens ministrabit.

109. Caveant autem virgines Christi, ne pueriliter intelligant: ita ut solam virginitatem credant sibi sufficere ad sequendum Agnum Dei, quocunque ierit; cum ipse Agnus non solum virginitatis semitam, imo etiam omnium virtutum viam incedat. Oportet ergo virginem Christi omnium virtutum itinere, etiam in hac vita, Agnum mansuetissimum imitari; si vult illuc venire, ubi sine fine eum, quocunque ierit, sequetur. Quomodo enim posset sequi virgo superba Agnum in humilitatis via gradientem, ad quem nullo modo accedet? quomodo mitissimum iracunda? quomodo largissimum avara? quomodo sobrium ebria? Ambulat in omni via omnium virtutum Agnus: ambulet sic et virgo cupiens Agnum imitari. Sit mitis, sit humilis, sit charitate fervens, sit larga, sit alacris, sit sobria; et imitabitur Agnum quocunque ierit; denique merebitur ab ipso sponso suo audire: *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis tuis, filia principis!* (*Cantic. vii. 1*.) Specialis filia Dei principis, et domina regum universæ terræ erit anima virginalis, ejus gressus commendantur in calceamentis. Per calceamenta autem accipimus exempla mortuorum; quia calceamenta fiunt de mortuis animalibus. Pulchri igitur sunt gressus virginum in calceamentis, cum directe sequuntur per viam virtutum omnium Agnum Christum pro ipsis mortuum, pro Agno paratæ etiam ipsæ usque ad mortem et per mortem, si necesse est, sequi Agnum; in omni facto munientes pedes affectuum suorum, exemplis optimi Agni Jesu Christi, adversus serpentem insidiantem calcaneo virginali, cum caput

serpentis virginali pede ipsius Agni adjutorio conculcatur.

110. Quintum folium floris lili quintam causam designat, propter quam virginitas est appetenda; illud scilicet quia cantabunt canticum novum ante thronum Dei et Agni, quod præter virgines nemo potest dicere. O felices virgines, et cæteris feliciores virgines, quæ affertis ad illas Agni nuptias æternales canticum novum, quod cantabitis in citharis vestris, non utique tale, quale cantat universa terra, ut dicitur, *Cantate Domino canticum novum; cantate Domino, omnis terra* (*Psal. xcv. 1*): sed tale, quale nemo potest dicere, nisi vos. Audiet tamen, et delectabitur omnis multitudo fidelium vestro proprio et tam excellenti dono. Vos autem quæ et dicetis, et audietis, quia illud dicitur a vobis; feliciter exultabitis, et jucundius regnabitis. Quis istam felicitatem poterit explicare? imo quis humana mente concipiet tantæ exultationis jubulum? Jam si omnes virgines canticum istud cantabunt, nunquid illa Virgo virginum primiceria non cantabit? Cantabit utique, et tanto jucundius, quanto castior cæteris. Præbebitque toti choro in cantando exemplum, quas ad virginitatis amorem suo incitavit exemplo. Cantabunt ergo virgines in illa jucunditate festiva canticum suum in cor Agni virginis sponsi sui, a quo ut tale canticum cantare possent, acceperunt. Quid autem? Nunquid et ipse Agnus non solum aliarum virginum cœtum, sed etiam ipsam Virginem Matrem suam superexcellens, a quo habeat non solum, ut sint virgines, sed etiam sint; nunquid, inquam, Sponsus virginum virgo, virgo optimus non etiam cantabit? Imo vero et ipse cantabit, et jucundissima illa vox Verbi Patris æterni, cum omnibus, præ omnibus, et in omnibus **173** audietur. O felicissimum canticum! o festivitatem jucundissimam, comparatione et fine carituram! Quis ad illud non anhelet? quis laborare contemnat ut illuc perveniat, ubi tantarum virginum canticum novum audiat, ubi mirabiliter præ cæteris virginibus redundantem vocem Matris Agni percipiat; ubi et ipsum Agnum piissimum et dulcissimum melos, totum melleum audiat concinentem? Si enim eloquia Domini, teste Psalmista, et in ipso corpore mortis existentis unicipiam tam dulcia sunt, ut mel et favum superent (*Psal. cxviii. 103*); quanta putas ea dulcedine superabundare debere, ubi omnis mortalitas, omnis timor, omnis dolor procul transierunt; ubi amaritudinis nullus relinquitur locus, sed omnes torrente voluptatis divinæ potabuntur, inebriati ubertate domus ejus? Maxima omnibus felicitas, canticum virgineum Agni dulcissimum audientibus: abundantior tamen virginibus Christi, cum ipso Agno cantantibus.

111. Quanta sollicitudine merito custodire debent virgines ora sua, canticum solis virginibus cantandum cantare, et cum omni munditia conservare, non solum ab omni actu polluto, sed ad omni verbo luxurioso, turpi, scurrili, jocosum, imo et otioso?

Eruntque sicut in canticum sponsæ dicitur, sicut vitta coccinea labia virginum, et eloquium earum dulce (*Cant. iv. 3*). Sicut enim vitta coccinea sunt labia, quæ semper verbis ardentis charitatis abundant, quibus verbis motus et cogitationes carnales restringuntur. Per coccineum quippe colorem, charitas; per vittam, qua crines restringuntur, restrictio cogitationum carnalium, quæ per crines figurantur, accipitur. Sponsarum ergo Agni, hoc est virginum Christi, labia præcipue decet esse sicut vitta coccinea, ut sermo earum semper charitate ardeat, passione Agni et sponsi rubeat, qui semper debet esse in corde, semper sit in ore candidus et rubicundus dulcis Jesus. Nec timeo talibus de mendacio, quia mentiri omnino nolunt, cum de veritate loquuntur dulcissimo Jesu. Scurrilia vero, turpia, jocosam, et otiosa verba, verbis passionis convenire non possunt. Quid enim utilius, quid amarius, quid decentius passione Jesu Christi?

112. O dulcissime atque amantissime Jesu, agne Immaculate, candide per innocentiam, rubicunde per sanguinem passionis, quam jucundum cogitare, quam salubre loqui de te! Tu enim de te loquentibus præsens, mentem dulciter accendis, informas verba, et omnium in te loquentium tuorum, donec introducantur a te, Rex regum, in cellaria tua, bibantque vinum dulcissimæ consolationis tuæ in jucunditate cordis sui, audiantque suavissimam vocem tuam dicentem, *Bibite et inebriamini, charissimi* (*Cant. ii. 4*); sentiantque indignos amari a te gratis, amicissime et gratissime Jesu. Videsne igitur quorsum tendant verba charitatis et passionis benigni Jesu? cujus nomen quod est super omne nomen, nulli potius nominandum, nullis dulcius sapiendum est, quam virginibus sacris, sponsis ejus: ut nunquam ab earum ore recedat nomen dulcissimi Jesu, in quo ipsi Agno cælestis Patris canticum novum solæ cantabunt. Incipite ergo quantum fas est, o virgines, frui sponso vestro. Ipsum semper in ore, semper in corde gestantes: ut fiant ei sicut vitta coccinea labia vestra, et eloquium dulce, ut dignæ habeamini postmodum osculari ab osculo oris ejus, et ab ipso introduci in cœlestem thalamum.

113. Sexta et ultima causa, propter quam virginitas est appetenda, sexto folio floris lili designatur. Ostenditur enim nobis quæ sit hæc causa testimonio Isaïæ dicentis: *Eunuchis id est virginibus meis, dabo in domo mea et in muro meo locum nominatum multo meliorem, quam filiorum atque filiarum: nomen æternum dabo eis, quod nunquam deficiet* (*Isa. lvi. 5*). O sublime meritum virginum; o gloriam excellentem, o præmium spirituale! Legant et intelligant, memoriæque commendent verbum hoc, verbum bonum et suave virgines omnes; pueri pariter et puellæ gaudeant, et perseveranter currant, qui jam continentiam voverunt, donec comprehendant. Audiant qui nondum voverunt; et delectentur in altitudine præmiorum, ut voveant etiam ipsi

votum castitatis castissimo Jesu, ut semitam virgin-
nitatis **171** altissimam et arctissimam apprehen-
dant, per quam incedentes bravium accipiant nomi-
nis sempiterni, et locum multo meliorem, quam qui
filios et filias ex se genuerunt, incolere mereantur.
Quid per hoc designantur nomen, quod Dominus
promittit se suis daturum virginibus? Utique gloria
propria excellensque significatur, quæ erit virginibus
non communis cum multis, quamvis in eodem regno
constitutis. Nam ideo fortassis nomen dictum est,
quod eos quibus datur, distinguit a cæteris, sicut
homines propriis nominibus distinguuntur. Licet
enim omnes ad vitam æternam prædestinati in uno
regno sint mansuri, et uno Deo fruituri; tamen, si-
cut ait Apostolus, ut *stella differt a stella in clari-
tate, sic resurrectio mortuorum* (I Cor. xv, 41, 42):
hæc sunt merita diversorum sanctorum. Nam sicut
commune est omnibus sideribus esse in cælo, et
tamen alia est gloria solis, alia lunæ, alia stellarum:
sic in ipsa vita æterna distincte fulgebunt lumina
meritorum. In domo autem Patris æterni mansiones
multæ sunt (Joan. xiv, 2): ubi non vivet alter al-
tero prolixius, quia omnes habebunt vitam æternam.
In multis autem habitationibus honoratur alius
alio clarius. Quanta, putas, ibi gloria fulgebunt vir-
gines Christi, cordis simul et mentis puritate Chris-
tum sequentes? Quis sanctorum chorus melius
lunæ comparatur, quam virgines? Solæ sequentur
solem justitiæ Christum ut Agnum Patris, quocun-
que ierit: unde et solæ illi similes sunt atque si-
millimæ. Honorabuntur ergo præ cæteris in eodem
regno existentibus splendore quidem excellentiori,
sicut lunam videmus præ cæteris sideribus præemi-
nere; possidebuntque in domo Domini locum me-
liorem multo quam cæterorum filiorum et filiarum,
qui virginitalis merito non sunt insignes.

114. Pergite itaque, sancti Dei pueri et puellæ,
mares et feminae, cælibes et inuptæ; pergite per-
severanter usque in finem. Laudate Dominum dul-
cius, quem cogitatis uberius: sperate felicius, cui
servitis instantius: amate ardentius, cui placetis
attentius. Non sint in vobis incentiva ulla vitiorum,
sed totum hominem vestrum vestro sponso conse-
crate simul et conservate specioso forma præ filiis
hominum. Non conspiciatur in virgineo corpore ve-
stro improbus vultus, non vagi oculi, non infrenis
lingua, non petulans risus, non scurrilis jocus, non
indecens habitus, non tumidus aut fluxus incessus.
Jam non reddite malum pro malo, aut maledictum
pro maledicto. Jam postremo ad illam dilectionis
mensuram accedite, ut ad imitationem sponsi vestri
ponatis animam pro fratribus vestris. Hæc enim
addito virginitali angelicam vitam hominibus, et
cæli mores exhibent terris. Sed quanto majores
estis, tanto humilitate vos in omnibus, ut coram
Deo inveniatis gratiam, qui superbis resistit, qui se
exaltantes humiliat, qui inflatos per angustam por-
tam non trajicit. Nulla sit superflua sollicitudo: ubi
fervet charitas, non desit humilitas.

A **113.** Si ergo nuptias contempsistis filiorum homi-
num, ex quibus filios hominis gigneretis; tanto ma-
gis corde amate Filium hominis speciosum forma
præ filiis hominum. Inspicite pulchritudinem ama-
toris vestri, et hoc ipsum quod in eo derident su-
perbi, inspicite quam pulchrum sit interioribus lu-
minibus. Inspicite vulnera pendentis, cicatrices re-
surgentis, sanguinem morientis, pretium et com-
mercium redimentis. Hæc quanti valeant, cogitate:
hæc in statera charitatis appendite, et quidquid
amoris in nuptias vestras impendendum habetis, illi
rependite, qui non pulchram carnem, sed interio-
rem vestram pulchritudinem quærit, qui vobis dedit
potestatem filios Dei fieri. Videte autem quanta se-
curitate amatis eum, cui displicere falsis suspicio-
nibus non timetis. Vir et uxor invicem se amant,
quia in se manifeste vident signa charitatis: sæpe
tamen de se aliquid mali invicem suspicantur, quia
sua occulta invicem non contuentur. Non ita est de
amore vestro dulcissimo Jesu ac desiderabili, in
quo nihil invenietis quod reprehendere possitis: nec
vobis timendum est quod falso aliquid mali de vobis
suspicietur, qui renes intuetur et corda. Si ergo ma-
gnam amorem conjugibus deberetis, quantum amare
debetis eum, propter quem conjuges habere no-
luitis? Totus vobis figatur in corde, qui pro vobis
totus fixus est in cruce; **115** semper habentes in
mente, quantam vobis exhibuit charitatem. Qui vos
sibi inviolatas tam in corpore quam in anima con-
servavit, quantam vobis et quam specialem gloriam
præparavit, quas sic sublimavit? Specialem, in-
quam, gloriam, specialem coronam donavit vobis
in caelis, quam nostri majores aureolum appellat,
quam idcirco ab auro æstimo nominatam, ut ipsum
coronæ nomen quæ dabitur vobis in præmium vir-
ginitatis, insinuet excellentiam gloriæ virginalis.
Quid, inquam, dabitur sacris virginibus Christi?
Cæteris sanctis ut præemineant, sicut aurum cætera
metalla præcellit. Dicit enim Isaias: *In die illa erit
Dominus corona gloriæ, et sertum exsultationis
residuo populi sui* (Isa. xxviii, 5). Attende quod co-
rona fit de auro et de lapidibus pretiosis; sertum,
de floribus, puta rosis, violis, et hujusmodi. Attende
quam magnum est ipsum Deum habere pro corona!
et virgines non tantum habebunt Deum pro corona,
id quod est commune omnibus glorificatis; sed ha-
bebunt pro capillo florido exsultationis prærogati-
vam spiritualis excellentiæ, quæ in virginibus in
patria cælesti apparebit. Quid autem est ille locus
multo melior, quam filiorum Dei? quid illud nomen
æternum? quid aureola? Magnum est valde, et in-
explicabile inexpertis: et propterea cum magna avi-
ditate currendum, cum magna fortitudine perseve-
randum est eis, qui soli fruendo poterunt hoc expe-
riri. Sed quia commemorando gratiam specialem
virginibus a sponso suo gratis concessam, et gloriam
specialem ab ipso quoque nihilominus in caelis vir-
ginibus præparatam, ad specialem dilectionem sponsi
cælestis benigni Jesu auimos virginalis munditiæ,

prout ipse virginitalis et dilectionis auctor largiri
dignatus est, incitare curamus; secundum ordinem
prosequendo, de dilectione proximi, sine qua Dei
dilectio non subsistit, pauca quæremus adnectere,
quia in his duobus mandatis tota lex pendet et Pro-
phetæ (Matth. xxii, 40).

CAPUT XXXII.

*De sex flosculis flavis in medio lili, id est de dile-
ctione proximi, et sex operibus misericordiæ.*

116. Flosculi igitur aurei coloris numero sex qui
in medio floris albi in lilio consistent, charitatem
erga proximum habendam figurant: quæ in sex
operibus charitatis, quæ et opera misericordiæ no-
minantur, consistit. Charitas ergo quæ otiosa esse
non potest, ubicunque est, se operibus ostendit.
Sicut beatus Gregorius dicit, « Probatio dilectionis,
exhibitio est operis. » (Homil. 30 in Evang.) Et ille
specialis dilectus Domini Joannes ait: *Qui habuerit
substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum
necessitatem patientem, et clausuravit viscera sua ab
eo; quomodo charitas Dei manet in eo?* (I Joan. iii,
17). *Si enim fratrem suum quem videt, non diligit;
Deum quem non videt, quomodo posset diligere?*
(I Joan. iv, 20. (Opera autem misericordiæ, quibus
charitas Dei demonstratur, curavit ipsa Veritas ex-
plicare, ostendens se de iis solos justos in die extremi
judicii laudaturum, et propter horum defectum repro-
bos damnaturum, dicens: *Cum venerit Filius homi-
nis, et sederit in sede majestatis suæ, et statuerit
justos a dextris suis, et reprobos a sinistris, dicet
ipse Rex his qui a dextris ejus erunt: Venite, bene-
dicti Patris mei, percipite regnum quod vobis para-
tum est. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare;
sitivi, et dedistis mihi bibere: hospes fui, et colle-
gistis me: nudus, et cooperuistis me; infirmus, et
in carcere, et visitastis me. Quia quod uni ex minimis
meis fecistis, mihi fecistis. Tunc dicet his qui a si-
nistris: Ite, maledicti, in ignem æternum. Esurivi
enim, et non dedistis mihi manducare; sitivi, et non
dedistis mihi potum: hospes eram, et non collegistis
me; infirmus, et in carcere, et non visitastis me.
Quia quod non fecistis uni ex minimis meis, nec
mihi fecistis* (Matth. xxv, 31-45). Ecce opera mise-
ricordiæ de charitatis radice procedentia. Conside-
randum est itaque, quantæ sint dignitatis, quæ sola
in districto examine laudari merentur; quorum di-
gnitas in colore aureo flosculorum lili designatur.
Nihil valet albi floris munditia, hoc est virginalis
puritas, sine operibus charitatis.

117. Sed quid dicimus de his qui propter defe-
ctum **176** terrenæ substantiæ hoc operibus implere
non possunt, sive adhuc in sæculo commorentur,
sive renuntiantes sæculo et omnibus quæ posside-
bant, nudum Christum nudi secuti sint? Nunquid
hi omnes reprobi erunt, qui Christo in operibus mi-
sericordiæ ministrare non possunt? Absit! Non enim
impotentes, sed nolentes condemnabuntur. Nam vi-
scera, id est compassionem suam, non claudit a
proximo indigentiam patienti, qui si posset, vellet

subvenire: sufficitque Domino cor intuenti, si sola
voluntas adsit. Nam et ipsam pro facto reputat vo-
luntatem. Nullus ergo se poterit excusare, quin
omni petenti se tribuat, vel opere, vel voluntate.
Non igitur se excusent qui dare non possunt. Tam
enim afflicti, quam voluntaria paupertate coacti
voluntatem dare tenentur. Examine autem se qui
libet, si hanc habeat voluntatem. Cum enim vides pau-
perem, vel infirmum, vel peregrinum, et nulla compas-
sione permotus tales pertransis, nec orationem, nec
gemitum pro illo effundis; nunquid dandi habes vo-
luntatem? Nequaquam. Si enim non dividis affectum
charitatis cum proximo indigente, perinde est ac si
non compatiaris patienti. Si enim non condoles cum
dolente; quomodo substantiam exteriorem divide-
res? Si non das compassionis affectum, qui quoplus
datur, plus abundat; quomodo terrenam substan-
tiam dares, quæ divisa minuitur? Quoties ergo vi-
demus aliquem indigentem, agnoscamus Christum
in illo; quia et ipse indigens, membrum Christi est.
Non claudamus viscera compassionis nostræ ab il-
lo, et per hoc sciemus quia charitas Christi manet
in nobis. Maxime virgines Christi intra albos flores
munditiæ virginalis habeant hos aureos flosculos
charitatis, sine qua nulla est munditia castitatis,
nullus labor passionis, nulla scientiæ plenitudo jan-
nuam vitæ ingreditur æternæ.

118. Nihilominus autem, imo et multo magis mi-
serendum est miseris a via rectæ fidei vel operum
fidei exorbitantibus, et in peccatorum sorde jacenti-
bus, sive ipsi sua peccata agnoscant, sive non: et
frangendus est eis, id est, orationibus et lacrymis
nostris ad misericordiam inclinandus ille Panis
cælestis angelorum dulcis Jesus. Similiter et illi
quibus dedit Dominus intellectum, panem sacræ
Scripturæ talibus frangent et apponent, orando Do-
minum, ut oculos eorum aperire dignetur, ut eum
agnoscant, et cordis palatum sanent, et gustent, et
videant quoniam omnino suavis est Dominus: et
ipsum in fractione panis, id est sacra Scriptura,
agnoscant, quorum oculi intellectus ante tenebantur,
ne eum cognoscerent, peccatorum sordibus super-
jectis. Frangendus est panis consolationis his qui
in pressuris sunt constituti, sive in languoribus
corporis, sive onere paupertatis, vel in semetipsis,
vel in amicis suis: ut secundum consilium Sapientis
detur sicera mœrentibus, et vinum dulcis consola-
tionis his qui amaro sunt animo (Prov. xxxi, 6),
divitem semper voluntatem habentes ad omnes;
non solum ad amicos et domesticos fidei, verum
etiam ad inimicos, ut simus filii Patris nostri qui in
cælis est, qui facit solem suum oriri super bonos et
malos, et pluit super justos et injustos (Matth. v,
45). Sed forte dicet aliquis: Quid deperit Deo meo,
quod solem suum et pluviam suam tam malis quam
bonis largitur? Nihil inquam, imo et prodest, quia
plerumque vincuntur mali multitudine bonitatis et
beneficiorum Dei, et a pravis suis itineribus con-
vertuntur. Et tu dic mihi: Quid deperit tibi, si cha-

ritatem tuam, quæ quasi sol cæteras virtutes illuminat, et pluviam lacrymarum tuarum etiam cum inimicis divides orando et lacrymando pro illis, ut quandoque revertantur ad cor, et errores suos agnoscant, et charitatis unitatem recipiant? O si scires bonitatem optimi Dei, et quam bonus est qui te monet orare pro persecutibus et calumniantibus te, et quantam mercedem talia orantibus parret! certe jam dudum petivisses ab eo, et dedisset tibi solem talis charitatis, et pluviam talium lacrymarum; qui dat omnibus affluenter, et non improperat, apud quem fons est vitæ, et in cujus lumine videbitur lumen, lux vera, quæ illuminat omnem hominem, dulcis Jesus. Ad cujus exemplum divide et tu charitatem tuam, divide lacrymas tuas, tam cum inimicis tuis, quam cum amicis; ut sis filius **477** Patris tui cælestis, et frater et imitator Domini Jesu, qui super civitatem flevit peccatricem, pro occisoribus suis oravit, ut non perirent.

119. Sed jam ad finem floris hujus attingamus. Flosculus in medio flosculorum aureorum præeminens, cæteris omnibus longior, Divinitatem signat, quæ est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen. Habet autem hic flosculus caput unum triangulum, per quod Trinitas ipsa designatur. Unum enim caput divinæ substantiæ unitatem figurat: tres vero anguli eminentes, et se distincti, signant Trinitatis personas. Summus est hic flosculus in lilio virginali, quia virgo domini omnes cogitationes suas, omnem voluntatem suam, omnia verba sua, omnia facta sua, omnem munditiam suam corporis et cordis sui ad honorem Sponsi cælestis debet referre: quia si gloriam propriam quæsierit, lampadem, id est purum corpus, non habebit; sed oleo lætitiæ spiritualis et igne charitatis carebit. Scimus autem, quod illis virginibus dicturus sit sponsus, quæ lampades habebunt sine oleo, verbum horribile, non solum auditu, sed et cogitatu, *Nescio vos (Matth. XXV, 12.)* O verbum asperum! Libera nos, Domine Jesu, dum adhuc tempus est liberandi nos pauperes peccatores, a laqueo venantium, ne postmodum illud verbum asperum audiamus. Scimus, quod adversarius noster serpens ille astutissimus innumerabiles et subtilissimos laqueos nobis obtendit; ut quos a bonis operibus non potest avertere, pravis suggestionibus de bonis saltem faciat operibus gloriari. Et quomodo putas eum fremere, quomodo stridere dentibus suis, cum videt virgunculas teneras a primis infantia suæ rudimentis regnum mundi, et omnem ornatum sæculi contemnere, et tam altam semitam virginitalis ascendere? Quantas illum putas insidias tendere nunc radici, nunc trunco, nunc foliis albis, nunc flosculis aureis lillii virginitalis, ut inducat eas in aliquo honorum operum quærere gloriam propriam, ne ad virginitalis summæ apicem pertingant? Sed virgo Christi semper respiciat in faciem sponsi sui, ut omnia faciat propter ipsum, omnia ad ipsum referat, in omnibus quærat ipsum, dicens cum ipso:

A *Ego gloriam meam non quæro (Joan. VIII, 50);* sed honorifico Dominum meum, et ipse honorificabit me; quia ipse solus susceptor meus et gloria mea, qui exaltabit caput meum, dulcis Jesus. Si quis virginum sic loquetur, sic aget; erit perfectum liliam, et florebit in æternum ante Dominum, et in Domino suo, et in sponso suo: et Dominus suus et sponsus suus florebit in ipso, qui in hortum Ecclesiæ suæ descendit, ut talia lilia colligeret.

120. Hæc autem per quemdam excessum de flore lillii spiritualis, quo præcipue floret vitis et vita Dominus Jesus, in gratiam virginum, ad quarum notitiam hunc tractatum credimus venturum, diligentius tractare studuimus; ut hic inveniant compendiose et facilius memoriæ commendent, tanto avidius legendo, quanto brevius quod ab aliis sanctis Patribus diffusius est tractatum, et multis gravibus disputationibus aggravatum, quod propter difficultatem a simplicium virginum simplici intellectu non potest comprehendere. Nec timemus linguas detractorum, dicentium nos uniformitatem materiæ non servasse, qui a tractatu Vitis in tractatum Lillii ceciderimus: qui pro certo sciamus, nos a charitate et benignitate Christi, nimirum virginum sponsi, excusandos, cui in hoc tractatu confitemur, sicut intelligimus, subservisse, in cujus manu sumus et nos, et sermones nostri, quem ut firmiter speramus, in hujus materiæ tractatu secuti sumus, non gloriam doctorum, sed fructum discentium requirentes. Verumtamen, quantum intelligo, non magis floret ullo aliquo flore. Vitis nostra, non alterius aliquis floris tam attrahit fragrantiam, quam hujus lillii, id est virtutis virginalis, cujus amore tot adolescentulæ attractæ, tam liberaliter currunt in odore unguentorum sponsi, voce simul et opere clamantes: *Trahe nos post te, in odore unguentorum tuorum curremus (Cant. I, 3).* Quid enim amant tot virginum millia mundi illecebras spernentia? quid, inquam, tam amant in sponso suo, cujus virtutis delectatione attrahuntur, quam odorem lillii, id est amorem virginitalis? Licuerit **478** ergo nobis hunc florem potissimum in Vite nostra commendare, quo nullus pretiosior nec speciosior est in ipsa vite. Nunc autem ad alios compendiosius tractandos transcamus.

CAPUT XXXIII.

De flore charitatis, seu rosa rubente et ardente.

121. Floret in Vite nostra, benigno Jesu, nihilominus rosa rubens et ardens: rubens sanguine passionis, ardens igne charitatis, rosida effusione lacrymarum dulcissimi Jesu. Flevit enim et contristatus est propter me gaudium meum, imo gaudium Angelorum, Dominus Jesus, qui, ut ait Apostolus, *in diebus carnis suæ offerens vota et supplicationes ad eum qui possit salvum facere eum a morte, cum clamore valido et lacrymis, exauditus est pro sua reverentia (Hebr. v, 7).* Audis, cor non carneum, sed lapideum, illum magnum Jesum et optimum in die-

bus carnis suæ, quam pro me redimendo assumpserat, lacrymis immaduisse, et adhuc aridum permanens? O cor durum! audis commoveri pro me ad lacrymas illum, qui in æternum stat et non commovebitur; nec adhuc tu ad lacrymas commoveris? Addam et ignem charitatis et passionis sanguinem, si forte calefias, si emolliaris, ut dulcissimo Jesu pro lacrymis suis et sanguinis effusione solas saltem lacrymas rependas. Adhuc addam et malleum gravem, et cuneos ferreos in cutem tibi, ut scindaris. Nam si tu, cor, sicut terra sine aqua, exaruis; utique vel leviter posses emolliari solis perfusum lacrymis lacrymantis Jesu. Si autem a facie frigoris iniquitatum induratum es in rigorem lapidis, addo instrumenta fortia, malleum crucis, et cuneos clavorum ferreorum, ut illis tibi incussis scindaris, et fontem lacrymarum salubrem effundas.

122. Quod sic nec adhuc commoveris, o cor durum et impœnitens, durius es silice, qui in deserto a Moyse bis percussus virga emisit aquas largissimas (*Num. xx, 11*): præsertim cum malleus crucis Domini validior sit ad feriendum, quam virga Moysei, et tres clavi ferrei tibi incussi efficaciores esse debeant ad aquam lacrymarum eliciendam, quam percussio virgæ Moysei geminata. Si vero et adhuc permanes inconcussus, eo quod in adamantis duritiam sis conversus, qui solo hædi sanguine potest molli; afferro tibi hædi pariter et Agni incontaminati, optimi, Jesu, sanguinem copiosum, calore incomparabilis charitatis ferventem, qui sua fortitudine illum adamantinum parietem inimicitiarum positum inter Deum et hominem, omnino comminuit et dissolvit. Hic paries per tot annorum millia duraverat, nec lege, nec Prophetis ipsum diversorum præceptorum, commotionum, et comminationum malleis percutientibus aliquid fuerat comminutus: sed accedente sanguine hædi et Agni nostri benigni Jesu, non tantum perforatus, sed et destructus est. Dicitur autem et bonus Jesus, etsi purissimus, esse hædus, qui est immundum animal: quia carnem nostram gestabat, plenam in nobis immunditiam peccatorum; in ipso vero nihil ejusmodi habentem. Propter eximiam vero munditiam Agnus est, qui non solum non habet peccata, sed totius mundi tulli peccata.

123. Hujus ergo hædi et agni copioso sanguine, o cor adamantinum, inungere et immergere; jace in illo, ut calefias, calefactum emolliaris, emollitum vero fontem lacrymarum effundas. Copiosa autem aqua opus est, ut reficiatur populus meus et jumenta. Est autem populus meus, motus animi mei rationales, quærentes ea quæ tantum spiritui meo conveniant. Habeo et jumenta, nempe alias cogitationes, quæ circa carnem occupantur, quæ animæ tenentur servitute impendere, ut jumentum: quas utrasque cogitationes decet refici fonte lacrymarum ne in via vitæ hujus deficiant, vel a recto itinere declinent; ut quod bonum est in eis confortetur

A et sordidum abluatur: quæ virtus utraque in lacrymis invenitur. Quæram ergo mihi, et utinam inveniam, fontem lacrymarum in lacrymis, in cruce, in clavis, postremo et in sanguine rubicundi Jesu. Legam ergo et intelligam, quantum ipse annuerit, ruborem carnis et animæ **479** dilecti ex dilecto amatissimi Jesu. Rubuit enim in utroque, id est tam in corpore quam in anima: in carne ex natura, quia naturaliter omnis caro rubea est; nec minus sanguine passionis, quo carnem suam charitate nostra compellente tam crebro tamque copiose perfudit: quas sacratissimi sanguinis effusiones in superioribus frequenter meminimus nos explicasse. In his igitur minime immorandum, ne lectori fastidium generetur.

B 124. Sed quis, nisi totus caro et sanguis, et qui in se nihil habeat spirituale, sanguinem istum fastidiat? Quis volens se de sanguinibus contractis liberari, istum purissimum saluberrimumque sanguinem Jesu purissimi non affectet? Quis semel isto dulcissimo sanguine inebriatus, quem paravit in dulcedine sua pauperi Deus, non magis ac magis sitiit, audiens veram vocem Sapientiæ Dei, Unigeniti Patris, optimi Jesu dicentis: *Qui edunt me, adhuc esuriunt: et qui bibunt me, adhuc itient (Eccli. xxiv, 29.)* Si verum est, imo quia verum est humano sanguini præ cæteris tantam naturaliter inesse dulcedinem, ut cum a bestia qualibet semel gustatus fuerit, illum de cætero semper gustare desideret, ita ut aliis animalibus postpositis, sanguini insidiantur humano, et in mortem suam ruant pro illo acquirendo: quantum in se credis habere dulcedinis sanguinem Filii hominis Jesu Christi? Ecce sitiunt irracionales bestie sanguinem hominis, et non sitiunt ego sanguinem Filii Dei? Bestie quanto plus gustaverint, tanto plus sitiunt sanguinem humanum: et ego fastidiam sanguinem Dei et hominis benigni Jesu? Bestie ruunt in mortem suam, dulcedine sanguinis humani attractæ: ego non festinabo ad vitam meam, et sanguinem rubicundi Jesu et candidi? Imo vere festinabo, etiam et bibam. Etiam absque argento et absque ulla commutatione vinum et mel: quæ nobis Sapientia Partis altissimi benignius miscuit in cratere cordis sui, nimirum sanguinem suum, pretium vitæ nostræ. Properate mecum, qui diligitis Dominum: emite non corruptilibus auro et argento, sed commutatione morum et conversationis vestræ vinum et lac, sanguinem illum dico purissimum, pretiosissimum; inebriantem perfectos, ut vinum; ut lac, parvulos nutriendum. Si perfectus, si fortis es, vinum est tibi sanguis iste, sanguis meracissimus. Si adhuc infirmus es et cui opus sit lacte, lac est tibi ad nutriendum te. Bibe ergo sanguinem hunc meracissimum, fide, memoria, et intuitu spirituali. Ecce sub compendio, iterumque reduco tibi multiplicem sanguinis effusionem largissimi Jesu, qua rosam passionis et charitatis suæ rubricavit. Charitatis quidem illius ardorem humanus comprehendere non sufficit